

VALTIOPÄIVIEN TUNNUKSETON AVAJAISJUHLA 2024

TEKSTI: ESA YLIKOSKI

KUVAT: EDUSKUNTA / SONJA BEHM

Eduskunnan valtiopäivien avajaisiin liittyvien tunnustuksettomien tilaisuuksien järjestämisen aloittivat *Vapaa-ajattelijain liitto* ja *Suomen Humanistiliitto* vuosina 2017-2020. Tilaisuudet olivat Musiikkitalossa ja Pikkuparlamentissa.

Koronasulun ja vuoden 2023 eduskuntavaalien jälkeen tilaisuus pidettiin ensi kertaa eduskunnan tiloissa. Se järjestettiin nimellä *Sivistyksen ja demokratian juhla* samaan aikaan kuin valtiopäiväjumalanpalvelus Tuomiokirkossa.

Vuoden 2024 nimenä oli yksinkertaisesti *Valtiopäivien tunnustukseton avajaisjuhla*. Juhlissa puhuivat professori **Anu Koivunen** tasa-arvosta ja demokratiasta sekä varapuhemies **Tarja Filatov** lainsäätäjän näkökulmasta. Musiikkia esittivät kitaristi **Petri Ku-**

mela ja kamariorkesteri *Avanti!*. Juhlan juonsi demokratiakasvatuksen asiantuntija **Mikko Tujula**.

Juhla ei ollut vielä osa eduskunnan avajaispäivän virallista ohjelmaa. Sen järjestäjänä oli kansanedustajien tunnustuksettomien juhlamenojen kerho. Tilaisuuden järjestäminen eduskunnan tiloissa vuonna 2023 ja 2024 on pieni, mutta symbolisesti merkittävä edistysaskel julkisen vallan uskonnollisen neutraalisuuden suuntaan.

Edustajien tavoitteena on, että tilaisuus jatkossa järjestetään eduskunnan puolesta niin, että se olisi osa virallista ohjelmaa ja tulisi mukaan virallisiin tiedotteisiin ja puhemiehen kutsuun.

Alla otteita avajaisjuhlan puheista.

Varapuhemies Tarja Filatov: Kaikkea ei pidä kestää

Demokratian ensiarvoinen merkitys ja siihen kohdistuvat haasteet olivat aiheena varapuhemies Tarja Filatovin

juhlapuheessa. Hän kertoi, kun lapsilta oli kysytty demokratiasta, että Kruununhaan päiväkodin lasten mielestä demokratiassa ”ei pitäisi höpsöttää tai sillain” ja ”jos toinen on puhumassa ei sais puhua päälle”.

”Kärjistyneet keskustelut, tahallisen väärinymmärryksen lisääntyminen. Jopa halveksunta ja viha. Kärjistyneisyys näkyy enemmän sosiaalisessa mediassa kuin eduskunnan istuntosalissa, mutta ikävä kyllä samat piirteet vahvistuvat myös täysistunnoissa. Yhteisten faktojen puute. Tietoon ja tutkimukseen perustuvassa päätöksenteossa tarvitaan yhteiset faktat. Linjauksista voidaan riidellä, mutta jos riita alkaa jo faktoista, on vaikea löytää ratkaisuja.

Viime kaudella eduskunnassa rakennettiin prosessit, joilla puuttua sosiaalisen median jahti-ilmiöihin. Suomen ympärillä käydään paljon samaa keskustelua kuin koulukiusaamisessa aiemmin. Pitää kestää, ei kannata välittää jne. Ei pidä kestää. Pitää käyttäytyä ihmisiksi.”

■ **Professori Anu Koivunen:** "Tarvitsemme hajonneen maailman käyttöohjeen."

Professori Anu Koivunen: Miten tilaa oikeudenmukaisuuskamppailuille?

"Tulevaisuus on yksi tärkeimpiä demokraattisia ideoita" kirjoitti **Timo Miettinen** viime sunnuntain Helsingin Sanomissa. Tässä sulkeutuvien rajojen ja rakenteiden purkamisen ajassa suurin haaste demokratialle on tulevaisuuden auki pitäminen.

Turvallisuushkien ja muiden uhkaskenaarioiden korostuessa lainsäätäjillä ja maan poliittisella johdolla on suuri vastuu pitää tila avoimena kansalaisyhteiskunnan toimijoille - kritii-

kille, kuvittelulle, tekemiselle ja tavoittelemiselle. Tähän tarvitaan tänäkin päivänä kulttuuri- ja mediapolitiikkaa.

On oltava tilaa jäsentää vaihtoehtoisia tulevaisuuskuvia. Myös tasa-arvon ja demokratian suhteen tarvitaan, Finlandia-palkitun kirjailija **Ville-Juhani Sutisen** ekokatastrofia käsitelleen kirjan nimeä siteeraten, hajonneen maailman käyttöohje.

Miten demokratialle ja oikeudenmukaisuuskamppailuille – demokratiaan olennaisesti kuuluvalle erimielisyydelle ja tasa-arvon lupauksille – pidetään auki tilaa taas uuden talouskriisin ja sodan uhkien äärellä?

■ **Eduskunnan varapuhemies Tarja Filatov:** "Somessa pitää käyttäytyä ihmisiksi."

Ja miten näitä yhteiskunnallisia oikeudenmukaisuuskamppailuja käydään fragmentoituneessa digitaalisessa julkisuudessa, jossa kansalliset julkisuudet ovat globaalien digi- ja viihdejättien puristuksessa ja jossa nyt myös 15 vuotta jatkunut yhteisen sosiaalisen median aikakausi on päättymässä? Miten keskustella, kamppailla ja tehdä kompromisseja, kun meistä kukin haroo ymmärrystä erilaisten henkilökohtaisten suositusvirtojen hetteikössä?"

Miten jäsenetään *uusi tasa-arvon lupausta koskeva tulevaisuuskertomus*? kysyi professori Anu Koivunen juhlapuheensa lopuksi.